

HITRE ÉBREDŐ IFJÚSÁG.

Írta: DEZSÉRY LÁSZLÓ, ev. s.-lelkész.

[A cím három nagyon diszkreditált szóból áll. A «hit»-et (ami alatt keresztyén hitet értek természetesen), nemcsak azok szégyenítették meg, akik nyíltan akarják magukat emancipálni az Istentől, hanem, sajnos, azok is öntudatlanul hitelrontói lettek, akik politikai jelszót s kurzus-eszközt csináltak belőle. Az «ébredő» szó is gyanús zengésű, mert valamire ráébredni, azt jelenti, hogy egy igazságot vagy lehetőséget többnyire későn vesznek észre. Ráébredni valaminek helyeségére, mindig előzetes tévelygést jelent, s így a cím máris ítélkezés egy kor ifjúsága felett. Arról pedig beszélnem sem kell, hogy az «ifjúság» szó ma már szintén nem hízelgő, mert vagy gyermeki radikalizmust, vagy kiöregedett diákpolitikát értenek alatta. És mégis a három szó együtt, fény-sugár, örömhír és a jövő záloga.

De van-e ilyen «hitre ébredő ifjúságiunk s hogyan jutottunk idáig?

Mert ha van hitre ébredő ifjúságunk, ez nem nagyon természetes. A mi fiatalságunk első élménye a keresztyénségről az volt, hogy öreg-asszonyokat talált a templomokban. És körülbelül ezzel a jelszóval is örököltük a «hitet», hogy a keresztyénség a vénasszonyok vallása. Ráérünk vallásosak lenni, ha már az élet más örömet nem kínál. A keresztyénség száraz tanrendszer, nem

való tehát ifjúságnak, e mellett pedig szentimentális tünet, nem való tehát férfiaknak.

És volt a háborús ifjúságnak igen sok szépen díszített légvára, amelyek építgetésébe belevetette az energiáját, és amelyek valóban aktív erőt jelentettek az első zűrzavarban. Ilyen álmom volt többek között a társadalmi, szociális szervezkedés s a világ emberiségének szociális alapon való szervezése. Hittek a hittől független autonóm emberi jóakarásban, polgári emberszeretetben, s a grófkisasszonyok ápolónői ruhákban mímeltek a megvalósult irgalmat, ifjú értelmiségünk pedig, sokszor, sajnós, értékesebb részében is, bedőlt az atheista nemzetköziség olcsó Ígéreteinek.

Ilyen álmom volt az is, hogy filozófia és tudomány kell a boldogsághoz, s hogy ezekkel szemben a biblia elavult és elfelejthető.

Később jött a totális állam eszméje is, s tette kész fiataljaink ezt is magukévá tették. Az állam mindenben megoldást adhat, dönthet minden polgár élete kérdéseiben, bízunk rá magunkat egészen.

S a totális állam eszméje természetesen kapcsolódott a faji követelésekkel. A kommunizmusban rúttul becsapott magyar ifjúság kapva kapott az antiszemitizmuson, mert itt kiadhatta azt az erejét, mit senki sem használt fel okosabb dolgokra. (Nem is beszélve arról, hogy mindig voltak élelmes politikusok, akik a felheccelt ifjúság robbanó energiáját így tudták a szekerükbe fogni.)

Mi volt tehát az adott helyzet? Egy diszkreditált és erőtlen, inaktív keresztyénség és egy agyonreklámozott és kétségtelenül mozgékonynak mutató eszmerendszer állt egymással szemben, s az ifjúságnak nem volt ereje a «gyengébbet» választani. Hogy ebből a helyzetből megmenekülhessen a — most már látjuk — megtevesztett ifjúság és hogy a keresztyénség meg-

találja újra az utat és a szólási lehetőséget s a keresztyén hittől független társadalmi, szociális szervezkedés, filozófia, állam- és fajelmélet kudarcot valljon, a keresztyénség kell, hogy aktív-nak, életteljesnek és életet formáló erőnek bizonyítsa önmagát.

És a történelem Istene, a mi ifjúságunknak még meg akarja mutatni ezt a keresztyén újjá-éledést. Azt hiszem, most már eljutunk lassan odáig, hogy ki tudja nyitni szemünket az Isten, minden emberi próbálkozásunk fél munka voltára, s rádöbbsent arra, hogy sokkal mélyebbre kell hatolnunk a siker érdekében. Hogy itt az ideje a hit ébredésének, amikor nem nagyolunk el semmit, hanem mindenki személyesen, veséig és velőig rendezni szeretné a dolgát és gyökerében akar megújulni, mert a tüneti kezelésekből nincs már bizalma. Talán most mégis meglátjuk az Isten ujját a bűneinken, észrevesszük, hogy azok bűnök és vállaljuk a hit, az egyedül Istenre hagyatkozás életét.

Mert az Isten nagyon nyilvánvalóan rámutat a külön próbálkozások csődjére. A szociális alapon való szervezkedések belefulladások egymásután az önzésbe, a faji gyűlölet és az állampolgárok faji alapon osztályozása még tovább mélyíti az árkokat a keresztyén nemzetek beléletében, (különösen a magyarság életében ijesztő ez a kérdés a kisszámú, eddig békés, de most agyonizgatott kisebbségek miatt), s a totális államok faji próbálkozása is teljes kudarcnak tűnik, mihelyt egyetemes emberi szempontot vetünk fel. Egészen bizonyos, hogy ezt a sok kudarcot, amit a művelt keresztyén nyugat ma *átél*, az Isten szerzi, hogy ne legyenek dicsekedni valóink, hanem figyeljünk reá.

Sokat beszélnek arról, hogy a mai ifjúság kiábrándult, fásult, sőt csalódott. De nézzük meg a csalódás okát, alapját, tárgyát is. És akkor egy-

szerre nem csodálkozunk a csalódáson, mert ez csak természetes következmény. Csalódtunk igenis mindenben, amit ez a nem keresztyén, álhumanisztikus kultúránk alkotott, vagy próbált. Nem a keresztyénségben csalódott ez az ifjúság, mert azt nem igen mutatták meg neki, s amit nem láttam, abban nem tudok csalódní. Mindenesetre ezt a csalódást sem hiába adta az Isten. Most a «csalódott ifjúság» — kereső ifjúság. Most körülbelül forduló ponton vagyunk. Az ifjúság csaknem teljes egészében elfogadta azt az elvet, hogy ma már rendszerekkel nem lehet élni, csak egyéni megújulások útján. Valami tisztábbat, nemesebbet akar, s a keresztyénségen van a sor, hogy felkínálja magát, mint életadó tényezőt.

Hogy az ifjúság elfogadja-e ezt, azt mi bízunk Istenre. Mindenesetre ő semmit sem rombol le, úgyhogy helyette fel ne emelne valamit. És most kétségtelenül újra emeli, tisztítja az egyházakat, hogy eszközei lehessenek újra.

A protestantizmus teológiája most van éppen azon a ponton, hogy leszámoljon a felvilágosodott liberalizmus minden emberi bölcselkedésével és legyen egyedül a kereszt teológiájával. Egyházi életünk is most dobálja el a csak mesterséges munkaeszközöket, s akar egyedül az ige szolgálatába állni. Az egyház hivatása csak ez lehet s a hivatáshűség meg fogja találni az utat a «kiábrándultakhoz» is. Nem kell szégyelni a tiszta evangéliumot, mert Istennek ereje az. És az ifjúság erőt keres. Erőt, célokat és önbizalmat. Nem imponál neki a céltalan ember, s persze a céltalan keresztyénség sem. Nem imponál a gyenge sem neki. Az ifjúság mindig azok mellé áll, akikben nagyobb a sajátjukban való meggyőződés vonzóereje. A történelmünket irányító Isten ma egészen nyilvánvalóan kényszeríti az ifjúságot a hitre. Addig akarja korbácsolni, míg meg nem tér. És

talán nem leszek túlzottan jóhiszemű, ha azt mondom, hogy ma már igen is van hitre ébredő ifjúság. Olyan, amely már látja a csődöket és látja a kimenekedést is, komoly, életteljes keresztyén hitéletben. Ma már nem szégyen templomba járni, vallásos összejöveteleken résztvenni, ma már nem ritka hallani jogászok és orvosok tusakodását és vivódását az örök élet kérdéseivel, ma már lehet bibliákat találni a diákszobákban és lehet találkozni fiatalemberekkel, akik az egyházért égő szeretettel akarnak küzdeni, dolgozni. Minket az élet nagyon keservesen korbácsol az Isten felé. Ady Endre szava újjáéled köztünk: «... hinni akarok, mert sohasem volt még úgy rászorulva sem élő, sem halott ...» A mi ifjúságunk egészen biztosan nem veszett el még. Céljai vannak vele az Istennek. Az egyházakon a felelősség. Tudnak-e most felmutatni erőt, munkás akaratot és meggyőződést a saját küldetésükről. Ezen fordul meg most minden. A keresztyénségnek most egészen, fenntartás és félelem nélkül ki kell állnia a harcba. Higyjen elsősorban az egyház abban, hogy neki van mondanivalója a mai élet minden kérdésében, s hogy a keresztyén hit igényt tart az egész világ minden ügyébe való beleszólásra, hogy van Istentől nyert felhatalmazása ezen a földön hirdetni az Ő akaratát. Legyen az egyház nagyon gerinces, nagyon tiszta hirdetője az igének, mert csak az ige adhat erőt, csak az erő szülhet öntudatot, s csak az öntudatos meggyőződés tud vonzani híveket, s elsősorban fiatalokat. Az ifjúság ébred. Az egyház ne tegyen mást, csak mutassa fel előtte, mint erős várat, a kereszt hitét. Higyjen saját nagyrahitottságában s az ifjúság máris az övé!